

Steeds meer waarnemingen van de vuurspringer

Jinze Noordijk, EIS Kenniscentrum Insecten

Het mannetje van de spin vuurspringer (*Philaeus chrysops*) is een opvallend dier waarbij de fraaie rode en witte beharing goed afsteekt tegen het zwarte lijf. De vrouwtjes zijn veel saaier gekleurd, met allerlei bruintinten, maar de donkere wig op het achterlijf, zoals bij het mannetje, is wel opvallend.

Verspreiding

Deze springspin komt voor in Zuid- en Midden-Europa, Noord-Afrika en grote delen van Azië, waar ze leeft in zeer warme gebieden op rotsen, zandige plekken, muren of boomstammen. In West-Europa is de vuurspringer alleen in het Middellandse Zeegebied algemeen en wijd verspreid. Meer naar het noorden wordt ze zeldzamer. In Oostenrijk ten noorden van de Alpen zijn er bijvoorbeeld nog maar weinig vindplaatsen. In Polen wordt ze, zelden, tot behoorlijk noordelijk gevonden, ter hoogte van Noord-Nederland en in Duitsland zijn enkele natuurlijke vindplaatsen in de deelstaten Sachsen en Brandenburg. Het gaat in Polen en Duitsland om vindplaatsen in zeer warme terreinen met schrale vegetaties als heide, schraalgrasland en stuifzand.

Mannetje van de vuurspringer. (Foto: Piet Brouwer)

Waarnemingen Nederland

Soms duikt de spin buiten het eigen areaal op als geïmporteerde exoot. Zo zijn er enkele gedocumenteerde vondsten in Engeland die alle imports betreffen. Ook in Nederland wordt dit mooie dier soms gezien. Bij een waarneming van deze opvallende spin willen mensen graag weten welke soort het betreft en omdat de mannetjes goed te determineren zijn met een foto, kon EIS in de loop van de tijd een overzicht maken van observaties.

De eerste vondst stamt uit 2004 toen in een huis in Voorhout een mannetje en een vrouwtje werden gevonden. Toen duurde het tien jaar tot het volgende individu werd gezien, in 2014 in Hoofddorp. De rest van de waarnemingen is recent gedaan: twee in 2017 (Oostzaan en Brielle) en drie in 2018 (Groningen, Goes en Blaricum). Er lijkt dus een toename van het aantal waarnemingen te zijn.

Importwijze

De vindplaatsen van de vuurspringer geven al indicaties over de importwijze. In Hoofddorp werd de spin namelijk gevonden in een tuincentrum en in Groningen werd ze gevonden in een tuin waarnaast recent steeneiken uit Italië waren geplant. De overige vondsten zijn gedaan in tuinen (5 x) en in huis (1 x). De plantenhandel lijkt dus een belangrijke rol te spelen bij het verslepen van de soort. Het lijkt ook een mogelijkheid dat de vuurspringer mee kan komen tussen de spullen van vakantiegangers uit het zuiden.

Risicoanalyse

De vraag is vervolgens of de naar Nederland geïmporteerde dieren ooit zullen leiden tot een populatie. Dat is natuurlijk niet met zekerheid te beantwoorden. Ons stedelijke milieu is mogelijk warm genoeg voor deze springspin (helemaal als we denken aan de zomer van 2018), maar of deze 'biotoop' voldoet aan de habitatvoorkeuren van de soort is niet zomaar te achterhalen; *Ph. chrysops* wordt toch met name gevonden in natuurlijke graslanden en tussen rotsen. De vuurspringer is, net als de meeste spinnensoorten, een generalistisch roofdier en kan zo een concurrent vormen voor andere (spring) spinnensoorten. Er is echter zeer weinig bekend over de effecten van spinnenexoten en concurrentie tussen spinnensoorten. Een gemakkelijk te herkennen en opvallende soort als de vuurspringer, leent zich in elk geval wél goed om nieuwe importgevallen en mogelijk ooit een vestiging in kaart te brengen door middel van *citizen science*. Gedocumenteerde waarnemingen zijn dus zeer welkom op de gangbare invoerportalen op internet of via EIS Kenniscentrum Insecten.